

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Crisis Theologica

Cárdenas, Juan de

Sevilla, 1687

Cap. IV. Aliquæ dubitationes expediuntur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-75689](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-75689)

catur ille, cuius intentio fertur ad utrumque, ut scilicet aliquis non curet sanctitatem habere, sed solum sanctus apparere, sicut consuevit accipi in sacra scriptura; sic manifestum est, quod est peccatum mortale. Sic S. Thomas. Vbi notabis ea verba, cuius intentio fertur ad utrumque. Peccat enim mortaliter, eo quod eius intentio, fertur expresse ad non habendam sanctitatem iustificationis. Quod autem loquatur S. Thomas de sanctitate iustificationis, patet ex verbis immediate sequentibus. Hæc enim subiungit. *Nullus enim totaliter priuatur sanctitate, nisi per peccatum mortale.* In eo autem deficit Filguera, quod cum hæc doctrina S. Thomæ ad peccatum mortale hypocrisis perat utrumque, & quod quis nolit habere sanctitatem, & quod velit apparere sanctus, Filguera videtur eam vocem solum applicare ad hoc secundum, quod velit apparere sanctus.

23. Tertium, etiam si dæremus semper peccare mortaliter eum, qui simulate orat, ut appareat sanctus, nõ inde colligi, quod peccat mortaliter, qui iurat verum sine animo iurandi. Tum quia qui ita iurat, non semper id facit ea intentione, ut appareat iurans. Tum etiam, quia est magna diuersitas inter utrumque: primo, quia quod quis velit apparere sanctus, est hypocrisis; quod autem velit apparere iurans, non video quomodo inficiatur vitio hypocrisis. Secundo, quia qui vult videri sanctus, ambitiosus est cuiusdam magnæ excellentiæ; qui autem vult videri iurans, non video quam excellentiam ambiat.

24. Iam vero ad instantiam respondeo distinguendo antecedens cū S. Thomæ: si per orationem simulate curet solum sanctus apparere [si simul eius intentio fertur, ad hoc quod nolit habere sanctitatem iustificationis] peccat mortaliter, concedo [ali-

ter] nego. Sicut etiam nego id, quod subiungitur, quod grauiter illuditur Deus ex ea orationis simulatione in casibus, in quibus iuxta S. Thomam solum peccatur venialiter.

25. Ad id, quod subiungitur, quod qui iurat sine animo iurandi solum curat iurans apparere, assero id esse falsum: quia sæpe potest contingere, quod quis iuret sine animo iurandi, & sine eo, quod eius intentio feratur ad hoc quod appareat iurans. Et dato quod eam intentionem habeat, non est tanta inordinatio, ut propterea ille damnandus sit de peccato lethali.

CAPVT IV.

Aliquæ dubitationes expediuntur.

SYMMARIVM.

Qui narrat iuramentum alterius, quamuis ipse non habeat animum iurandi, ne venialiter quidem peccat. n. 27.

An qui iurat cum amphibologia, comprehendatur sub hac damnatione? num. 28. remissive.

An qui iurat, nihil affirmando, nec negando, contineatur sub hac damnatione? n. 29. & seqq.

Et quid, si habeat consuetudinem iurandi? n. 30.

26. **D**ubitabis primo, an qui narrat iuramentum alterius exprimendo formam iuramenti, quam alter dixit, peccat saltem venialiter; & propositio affirmans, eum non peccare, contineatur sub hac damnatione Pontificis? Et videretur afferenda esse pars affirmatiua. Ideo enim diximus peccare saltem venialiter eum, qui iurat sine animo iurandi.

di, quia profert verba iuratoria sine eo animo: sed qui refert formam iuramenti alterius, profert verba iuratoria, & ipse non habet animum iurandi: ergo peccat saltem venialiter.

27. Dicendum tamen est, cum ex hoc capite non peccare, ne venialiter quidem. Et ratio est: qui profert materialiter verba iuratoria, dum refert iuramentum alterius: & dum materialiter ea profert, non verificatur, quod ipse iurat sine animo iurandi, quia ipse non iurat, neque externe, neque interne. Et hinc patet ad rationem dubitandi.

28. Dubitabis secundo an ille, qui sine restrictione, sed per amphibologiam licitam ait hæc verba: *Dico, me iurare per Crucem* cum ea intentione, ut solum affirmet sed dicere; comprehendatur sub hac damnatione? Respondeo hunc casum pertinere ad disertationem sequentem, ubi de amphibologijs; de quo ibi agendum est.

29. Dubitabis tertio, an qui iurat, nihil affirmando, nec negando, contineatur sub hac damnatione? Multi enim sunt præcipue in Hispania, qui quasi ex prava quadam consuetudine ita frequenter iurant. V.g. *Ne discedas inde, iuro per Christum.* Et tabellarius quidam, cui videbatur, me, dum essem Rector cuiusdam Collegij, apponere in epistolis parvam portationis mercedem, scripsit ad me in quadam cartha hæc sola verba. *Pongase mas porte, iuro à Christo.* Id est: *Apponatur maior portationis merces, iuro per Christum.*

30. Nec dubitamus, esse peccatum mortale, si ea consuetudo talis sit, ut homo paratus sit iurare quidquid in buccam venerit, siue verum, siue falsum. Sic enim peccat mortaliter, quoties iurat cum ea dispositione. Solum ergo est dubium, quando sine tali modo consuetudinis, iurat

quis, nihil affirmando vel negando. Et ratio dubitandi est, quia qui sic iurant, videntur iurare sine animo iurandi, cum nihil affirmet, aut negent.

31. Neque dubitatur, eos peccare saltem venialiter (etsi ad sit scandalum, etiam mortaliter) quia negari non potest, esse irreuerentiam contra nomen Domini.

32. Aliqui existimant, præfatam materiam non contineri sub hac damnatione. Et ratio eorum est: quia ut iuramentum sit sine animo iurandi, necesse est, quod habeatur expressa intentio non iurandi: sed qui ita inconsiderate iurant, nihil affirmantes, neque negantes, non habent eam expressam intentionem, sed proferre volunt ea verba in tota sua significatione, quam habent: ergo non iurant sine animo iurandi. Ergo materia huius casus non continetur sub ea damnatione.

33. Affero tamen, contineri. Nam illud est iuramentum exterius, quod affert indecentiam; & reuera est sine animo iurandi.

DISERTATIO XIX.

Quam sit illi. itum uti in sermone restrictionibus mentalibus? Et quæ praxis tenenda sit in manifestanda, aut celanda veritate?

1. **H**Uc veniunt exponendæ tres propositiones, quas tamquam scandalosas damnavit, & prohibuit Sanctissimus Dominus Innocentius XI. in Decreto supra relato, quæ sunt tenoris sequentis.

2. Vigesima sexta. *Si quis vel solus, vel coram alijs, siue interrogatus siue propria sponte, siue recreationis causa, siue quocumque alio sine iuret,*
se